

SÖDERTÖRNS TINGSRÄTT
Avdelning 4

DOM
2017-09-25
meddelad i
Huddinge

Mål nr: B 11191-17

PARTER (Antal tilltalade: 1)

Tilltalad

Mohamad Abdullah, 19840979-7571
Frihetsberövande: Häktad
c/o Ali Mohammad
Moränvägen 1 Lgh 5001
137 64 Jordbro
Medborgare i Syrien

Offentlig försvarare:

Advokat Johan Åkermark
Brottsbyrån Advokaterna Åkermark
Pilgatan 24
112 23 Stockholm

Åklagare

Kammaråklagaren Henrik Attorps och extra åklagaren Karolina Wieslander
Åklagarmyndigheten
Internationella åklagarkammaren i Stockholm
Box 57
101 21 Stockholm

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Folkkräftsbrott, 22 kap 6 § 1 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2014
2014-01-01 -- 2014-01-31

Påföljd m.m.

Fängelse 8 månader

Utvisning

Yrkandet om utvisning ogillas.

Häktning m.m.

Mohamad Abdullah ska stanna kvar i häkte till dess domen i ansvarsdelen vinner laga kraft mot honom.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
141 84 Huddinge	Björnkullavägen 5 A	08-561 660 40	08-711 05 80	måndag - fredag
		E-post: sodertorns.tingsratt.avdelning4@dom.se		08:30-16:00
		www.sodertornstingsratt.domstol.se		

Sekretess

Sekretessen enligt 21 kap 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) för bild (aktbilaga 7) som förevisats bakom stängda dörrar ska bestå i målet.

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 500 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

Johan Åkermark får ersättning av allmänna medel med 78 390 kr. Av beloppet avser 15 678 kr moms. Kostnaden ska stanna på staten.

1. BAKGRUND

Mohamad Abdullah är född och uppvuxen i Syrien. I början av år 2014 ingick han i den syriska armén. Det är oklart vilken roll han hade. Enligt honom själv ingick han i sjukvårdsgruppen och bar inte vapen. Enligt åklagaren finns det omständigheter som tyder på att han hade en mera framträdande roll, bl.a. då han förekommer på bilder iklädd uniform och bärandes ammunitionsbälte samt utifrån vissa inlägg han gjort på Facebook. Frågan vilken roll Mohamad Abdullah haft i den syriska armén har dock inte någon avgörande betydelse i det här målet.

Mohamad Abdullah kom till Sverige den 19 juli 2015. I början av 2016 inkom det tips till polis och åklagare om att han hade deltagit i strider i Syrien och polisen fick bl.a. tillskickat sig ett fotografi föreställandes Mohamad Abdullah. Mohamad Abdullah är på fotografiet iförd uniform och står med sin ena fot på magen på en död alternativt svårt skadad person och runtomkring honom ligger det ytterligare i vart fall fyra döda alternativt svårt skadade personer. I bakgrunden ses ett antal personer som verkar tillhöra lokalbefolkningen. I februari 2016 anhölls och häktades Mohamad Abdullah, misstänkt för att ha deltagit i dödandet av personerna på fotografiet. Brottsrubriceringen var då grovt folkrättsbrott. Förundersökningen beträffande detta brott lades så småningom ned.

Den 23 augusti 2017 anhölls Mohamad Abdullah på nytt, misstänkt för det som han nu står åtalad för, nämligen att ha utsatt i vart fall fem personer, som enligt åklagaren varit skyddade av internationell humanitär rätt, för förödmjukande och nedsättande behandling genom att ha poserat och låtit sig fotograferas stående invid personerna, medveten om att bilden tagits i syfte att spridas som en del i den syriska statens krigspropaganda. Mohamad Abdullah häktades den 25 augusti 2017 och har sedan dess varit häktad i målet.

2. ÅKLAGARENS BEGÄRAN

Åklagaren har begärt att tingsrätten ska döma Mohamad Abdullah för folkrättsbrott i enlighet med den gärningsbeskrivning som finns i stämningsansökningen i bilaga 1. Åklagaren har också begärt att tingsrätten ska utvisa Mohamad Abdullah från Sverige med förbud att återvända hit.

3. MOHAMAD ABDULLAHS INSTÄLLNING

Mohamad Abdullah har gått med på att han satt sin ena fot på magen på en skadad person och låtit sig fotograferas tillsammans med denne och ytterligare fyra skadade alternativt döda personer samt att han känt till att bilden skulle användas som krigspropaganda av den syriska staten. Han har gjort gällande att han inte ska dömas för brott dels då agerandet inte utgjort en tillräckligt allvarlig kränkning för att bedömas som folkrättsbrott, dels då han endast lytt order från en officerare och en vägran sannolikt skulle ha lett till att han hade avrättats på grund av högförräderi (invändning om nöd).

4. BEVISNINGEN I MÅLET

Mohamad Abdullah har hörts över åtalet. På åklagarens begäran har vittnesförhör hållits med Mohammad Fazlhashmemi, professor i islamisk teologi och filosofi. Åklagaren har åberopat den skriftliga bevisning som finns angiven i stämningsansökningen.

5. TINGSRÄTTENS BEDÖMNING

5.1 SKULDFRÅGAN

5.1.1 Rättsliga utgångspunkter

Av 22 kap. 6 § BrB, i dess lydelse före den 1 juli 2014, följer att den som gör sig skyldig till en svår överträdelse av något sådant avtal med främmande makt eller någon sådan allmänt erkänd grundsats, som rör den internationella humanitära rätten i väpnade konflikter, döms för folkrättsbrott till fängelse i högst fyra år.

En förutsättning för att den internationella humanitära rätten ska vara tillämplig, och därmed även en förutsättning för folkrättsbrott, är alltså till en början att det förelegat en *väpnad konflikt* vid tiden gärningen. En ytterligare förutsättning är att det skett en *svår överträdelse av de regler som varit tillämpliga* i den väpnade konflikten. Vidare måste det ha förelegat en *nära koppling* (nexus) mellan gärningen och den väpnade konflikten.

En gärning som någon begår i nöd utgör enligt 24 kap. 4 § BrB brott endast om den med hänsyn till farans beskaffenhet, den skada som åsamkas annan och omständigheterna i övrigt är oförsvarlig. Nöd föreligger när fara hotar liv, hälsa, egendom eller något annat viktigt av rättsordningen skyddat intresse.

Det är åklagaren som har bevisbördan i ett brottmål. Bevisbördan gäller i princip allt som har bäring på skuldfrågan. Det innebär att det är åklagaren som ska bevisa både att den tilltalade har begått den gärning som han eller hon påstått samt att det varit fråga om en otillåten gärning. En gärning som någon har begått i nöd är, som framgått ovan, otillåten endast om den med hänsyn till farans beskaffenhet, den skada som åsamkas annan och omständigheterna i övrigt är oförsvarlig.

Det beviskrav som tillämpas i brottmål är att det ska vara ställt bortom rimligt tvivel att det gått till på det sättet som åklagaren har påstått. Det innebär att det ska vara praktiskt taget uteslutet att det har gått till på något annat sätt. Om det inte är det ska åtalet ogillas. Att motbevisa en invändning om nöd kan dock i vissa situationer vara svårt, eftersom det ju handlar om att bevisa att en viss situation inte har förelegat. Finns det inget som stöder påståendet om att det har rört sig om en nödsituation kan en invändning av detta slag dock ofta lämnas utan avseende. Är förhållandena däremot sådana att det kan ha rört sig om ett handlande i nöd måste motbevisning föras. Åklagarens uppgift blir då att åberopa bevisning av sådan styrka att invändningen framstår som obefogad. Beviskravet är alltså något lägre än vad som i allmänhet gäller i brottmål (se NJA 2012 s. 45).

5.1.2 Har det förelegat en väpnad konflikt i Syrien i januari 2014?

Väpnade konflikter brukar delas in i internationella väpnade konflikter och icke-internationella (eller interna) väpnade konflikter. En internationell väpnad konflikt föreligger när två eller flera stater använder väpnat våld mot varandra, medan en icke-internationell väpnad konflikt föreligger när en konflikt uppstår inom en stat. När det gäller Syrien är det aktuellt att pröva om det vid tiden för den påstådda gärningen i januari 2014 förelegat en icke-internationell väpnad konflikt.

Det finns ingen legal definition av vad som är en icke-internationell väpnad konflikt. Det finns inte heller något organ som med för en domstol bindande verkan kan slå fast om och i så fall när det föreligger en sådan väpnad konflikt i ett land, utan det är upp till domstolen att göra en egen bedömning av detta. Precis som har slagits fast i tidigare liknande avgöranden är det emellertid rimligt att som utgångspunkt använda de bedömningar som görs av internationella och erkända organ (se t.ex. Svea hovrätts dom den 5 augusti 2016 i mål B 4770-16).

Ledning kan härvid hämtas bl.a. från de rapporter som upprättats av The independent international commission of inquiry of the Syrian Arab Republic (COI) och som åberopats som bevisning av åklagaren samt från Jugoslavientribunalens praxis (se t.ex. The Prosecutor v. Dusko Tadic, IT-94-1-AR72, The Prosecutor v. Ramush Haradinaj et al, 2008, IT-04-84-T, och The Prosecutor v. Fatmir Limaj, 2005, IT-03-66-T).

COI konstaterade i en rapport (nr 3) från den 16 augusti 2012 bl.a. att situationen vad gäller mänskliga rättigheter försämrats markant sedan den 15 februari 2012, att det väpnade våldet hade ökat i styrka och spridits till nya områden, att det förekom fientligheter mellan regeringsstyrkor och beväpnade antiregeringsstyrkor och att intensiteten och varaktigheten i konflikten hade nått nivån för en icke-internationell väpnad konflikt. I de efterföljande rapporterna fram till den tidpunkt som är aktuell i det här målet, dvs. januari 2014, anges att läget förvärrats ytterligare. I en rapport (nr 4) den 5 februari 2013 sägs exempelvis att den väpnade konflikten mellan regeringsstyrkorna och beväpnade antiregeringsstyrkor tilltagit. I en rapport (nr 5) den 18 juli 2013 sägs att konflikten nått nya nivåer vad gäller brutalitet. I en rapport (nr 6) den 16 augusti 2013 sägs att Syrien är ett slagfält, att civila attackeras, att det förekommer tortyr m.m. och att det förekommer krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten. I en rapport (nr 7) den 12 februari 2014 sägs bl.a. att barnsoldater används och att de krigande parterna inte fruktar för att hållas ansvariga för sina handlingar samt att det fortsatt sker omfattande attacker mot civila. Det sägs också att över 250 000 människor utsätts för beskjutning och bombning. I en rapport (nr 8) den 13 augusti 2014, som täcker in den tidpunkt som är aktuell i detta mål, dvs. slutet av januari 2014, sägs bl.a. att de krigande parterna orsakat civila ett omätbart lidande, att det fortsatt sker brott mot mänskligheten, grova överträdelser av mänskliga rättigheter, att barnsoldater används, liksom klorgas och olagliga vapen.

Sammanfattningsvis kan konstateras att det inte råder något tvivel om att det i januari 2014 förelegat en icke-internationell väpnad konflikt i Syrien i enlighet med

de kriterier som förutsätts för en sådan konflikt. Den internationella humanitära rätten är därför tillämplig.

5.1.3 Den internationella humanitära rätten vid en icke-internationell väpnad konflikt

5.1.3.1 Tillämpliga regler

I den internationella humanitära rätten finns regler rörande icke-internationella väpnade konflikter dels i den gemensamma artikel 3 i Genèvekonventionerna, dels i tilläggsprotokoll II samt i sedvanerätten i övrigt. Internationell rättspraxis har också stor betydelse på området. *Den gemensamma artikel 3 i Genèvekonventionerna* föreskriver minimikrav i fråga om det skydd som ska gälla i interna konflikter. Tilläggsprotokoll II kompletterar artikeln men uppställer en högre tröskel för protokollets tillämplighet, bl.a. genom att uppställa ett annat och delvis högre krav i fråga om de väpnade gruppernas organisation. Därmed kan, trots att tilläggsprotokoll II avsåg att utvidga skyddet i icke-internationella väpnade konflikter, konventionernas gemensamma artikel 3 vara tillämplig i fler situationer än protokollet.

I artikel 3 i Genèvekonventionerna föreskrivs ett skydd för bl.a. dem som har försatts ur stridbart skick genom sjukdom, sårskada, fångenskap eller av varje annat skäl. Dessa personer ska behandlas humant och det är i alla lägen förbjudet att utsätta dem för kränkning av den personliga värdigheten samt särskilt förödmjukande och nedsättande behandling.

Enligt ICRC:s (internationella Rödakorskommittén) kommentar till Genèvekonventionerna utgör förbudet mot kränkning av den personliga värdigheten en del av sedvanerätten (se t.ex. regel 90 i ICRC:s sedvanerättsstudie).

Den 1 juli 2002 trädde den så kallade Romstadgan i kraft. Genom Romstadgan inrättades den Internationella brottmålsdomstolen (International Criminal Court) som har sitt säte i Haag. Utgångspunkten vid förhandlingarna av Romstadgan var att straffstadgandena i artiklarna 6–8 skulle kodifiera gällande sedvanerätt på området och inte skapa något nytt. Stadgan återspeglar därför de internationella traktat som enligt parterna utgör gällande sedvanerätt samt andra regelverk och principer inom området. Som ett resultat innehåller Romstadgan i huvudsak korta och inte särskilt informativa straffstadganden som också i många avseenden är ålderdomliga. För att underlätta Internationella brottmålsdomstolens arbete enades Romkonferensen därför om att utarbeta s.k. brottskriterier (Elements of Crimes). Tanken var att åstadkomma en tydligare och mer precis reglering av gällande rätt för de aktuella gärningarna (om detta, se prop. 2013/14:146 s. 47 f.). I Romstadgans artikel 9 anges att brottskriterier ska vara Internationella brottmålsdomstolen till hjälp vid tolkning och tillämpning av artiklarna 6–8 i stadgan.

Enligt *artikel 8 (2) (c) (ii) i Romstadgan*, som uttryckligen är tillämplig i icke-internationella väpnade konflikter, är det fråga om en krigsförbrytelse enligt stadgan att allvarligt kränka den för Genèvekonventionerna gemensamma artikel 3, varvid bl.a. avses att utsätta någon som omfattas av skyddet i den artikeln för en kränkning av den personliga värdigheten, i synnerhet förödmjukande och nedsättande behandling.

Brottskriterierna hänförliga till Artikel 8 (2) (c) (ii) har följande lydelse:

“War crime of outrages upon personal dignity

Elements

1. The perpetrator humiliated, degraded or otherwise violated the dignity of one or more persons*.
2. The severity of the humiliation, degradation or other violation was

of such degree as to be generally recognized as an outrage upon personal dignity.

3. Such person or persons were either hors de combat, or were civilians, medical personnel or religious personnel taking no active part in the hostilities.

4. The perpetrator was aware of the factual circumstances that established this status.

5. The conduct took place in the context of and was associated with an armed conflict not of an international character.

*For this crime, "persons" can include dead persons. It is understood that the victim need not personally be aware of the existence of the humiliation or degradation or other violation. This element takes into account relevant aspects of the cultural background of the victim."

Av brottskriterierna följer alltså att straffansvaret avser den som förnedrar, nedvärderar eller på annat sätt kränker den personliga värdigheten hos en person i *sådan grad* att det allmänt kan betraktas som ett skändande av den personliga värdigheten. Det ska alltså vara fråga om en *allvarlig kränkning*. (Att det finns stöd dels i brottskriterierna, dels i tribunalpraxis för att uppställa ett krav på att kränkningen ska vara allvarlig, se även a. prop. s. 144 f.). Vidare följer att offret inte behöver vara medveten om den kränkande behandlingen och att även döda personer kan utsättas för detta brott samt att det vid bedömningen av vad som utgör en straffbar kränkning kan tas hänsyn till den utsatta personens kulturella bakgrund på det sättet att ett visst agerande kan vara kränkande för någon av viss nationalitet eller tillhörande en viss religion. Det finns inget krav på att den förödmjukande eller nedsättande behandlingen ska förorsaka en konstaterbar effekt. Enligt praxis från Jugoslavientribunalen räcker det att gärningen, utifrån en allmän bedömning, kan anses utgöra en allvarlig förnedring eller nedvärdering (The Prosecutor v. Zlatko Aleksovski, 1999, IT-95-14/1-T.)

5.1.3.2 Tillämpliga regler vid en icke-internationell väpnad konflikt ställda i relation till straffbestämmelsen i 22 kap. 6 § BrB

Som framgått av det som redovisats ovan framgår det av Romstadgan, som alltså kodifierat gällande sedvanerätt, att det är att betrakta som en krigsförbrytelse att allvarligt kränka den för Genèvekonventionerna gemensamma artikel 3. Med detta avses bl.a. att utsätta någon som omfattas av skyddet i den artikeln för en allvarlig kränkning av den personliga värdigheten, i synnerhet förödmjukande och nedsättande behandling. Även ICRC:s sedvanerättsstudie ger uttryck för att handlingar som kränker den personliga värdigheten inte är tillåtna vare sig i internationella eller icke-internationella väpnade konflikter. Handlingar av detta slag, som alltså allvarligt kränker den personliga värdigheten, bör därför också, vid tillämpningen av 22 kap. 6 § BrB, ses som en svår överträdelse av en allmänt erkänd grundsats som rör den internationella humanitära rätten i väpnade konflikter, dvs. föranleda ansvar för folkrättsbrott.

5.1.4 Vad är utrett har hänt i målet?

5.1.4.1 Mohamad Abdullahs berättelse

Han kommer från staden Tartus i Syrien och tillhör folkgruppen alawiter. När oroligheterna började i Syrien började folk prata om att syftet var att döda alawiter. Han och vänner till honom började se filmsekvenser där oppositionella grupper dödade alawiter. Konflikten eskalerade och i samband med att IS bildades började människor kallas in för militärtjänstgöring, så även han. Detta var i slutet av 2013. Han ville egentligen inte tjänstgöra och hade tidigare befriats på grund av anemi. Han lyckades förhålla inkallelsen i några månader men sedan gick det inte längre. Han fick välja mellan att bli kock eller tillhöra sjukvårdsgruppen. Han valde det senare. Tjänstgöringen inleddes med träning och övergick sedan i placering i fält.

Före den händelse som omfattas av åtalet hade han dock bara varit i fält några enstaka dagar.

Han togs till det som kallades sjukhus 601. Detta var en samlingsplats för dem som skulle skickas ut i fält och det fanns ett fältsjukhus m.m. De fick besked om att det för några dagar sedan hade varit en attack mot Damaskus internationella flygplats och att flera i militären var skadade. Enligt uppgifterna som de fick kom attacken från östra delarna av Ghouta. De fördes till Ghouta. Han vädjade dock om att få slippa gå in i Ghouta, eftersom det var första gången för honom. Han fick därför stanna vid den punkt som hette Otejba. Hans officerare gick med på det. Han bar inte vapen och har aldrig gjort det.

Vid ett tillfälle hörde han folk börja skrika och svära. Han gick ut och såg bl.a. att fem personer (dem som han sedan lät sig fotograferas med) skrek saker. Någon skrek gud är stor och någon annan svor mot alawiter. En officerare kom då till platsen och sade att ingen fick röra personerna utan att medlemmar från säkerhetstjänsten var på väg. Efter ett tag kom säkerhetstjänsten dit och handfängslade alla utom en av personerna, som istället lades på en brits. Såvitt han vet levde alla då.

Senare på dagen kom byborna och frågade efter den ansvarige på plats och sade att de ville lämna över medlemmar ur IS. Enligt byborna hade IS-medlemmarna befunnit sig i en kyrka och hotat att spränga sig själva i luften. Han såg kropparna på marken och att byborna omringade kropparna. Han vet inte hur kropparna hade kommit till platsen men tror att byborna hade transporterat dem dit i lastbil. En av byborna lämnade över tillhörigheter i form av ID-kort från offren. Det var blod på kropparna. Kropparna utsattes dock inte för något våld på den plats de låg utan det måste ha skett innan de transporterades till platsen av byborna.

Hans officerare höll därefter ett tal inför alla. Officeraren sade att de som tillhör alawitiska minoriteten hade blivit utsatta för halshuggning m.m. och att det hade fotats av de oppositionella grupperna samt spridits på sociala medier. Detta försvagade folkets moral. Därför ville nu officeraren genom krigspropaganda höja moralen hos folket och stoppa människor flykt. Officeraren lät sig sedan fotograferas med kropparna och uppmanade alla dem andra att också göra det samt uttalade att det var en order och att om man inte lydde så visste man vilket straff man kunde få och att det var att betraktas som högförräderi. Han förstod att det mest troliga om han inte lydde ordern skulle vara att bli dödad direkt eller vid ett senare tillfälle. Ett annat alternativ var att han skulle behandlas förnedrande och nedsättande, t.ex. bli spottad på. Han kände sig därför tvingad att fotograferas med personerna. Han gjorde som officeraren sade och satte foten på bröstet på ena personen, däremot gjorde han inte något segertecken, vilket officeraren gjorde. Han kände sig obekväm och rädd.

Vad gäller det ammunitions/stridsbälte som han bär på bilden så var det inte hans, han lånade det av en vän inför fotograferingen. Han vet inte varför han gjorde det. Det var dock inte för att bilden skulle bli bättre utan för att det skulle se ut som att han tillhörde militären. Han blev inte beordrad att använda stridsbältet.

När det gäller bilden på sidan 358 i förundersökningsprotokollet där han också bär på ett ammunitions/stridsbälte, så är den tagen senare samma dag. Han fick även då låna bältet från en vän.

Dagen efter den här händelsen blev han skottskadad i benet. Han tvingades att vara sängliggande i 7-8 månader.

När det gäller den kommentar som han skrivit på Facebook om att han varit i militären i fyra år och blivit skadad två gånger så överdrev han i syfte att ge svar på tal åt en person som skrivit saker om honom.

5.1.4.2 Har Mohamad Abdullah utsatt de fem personerna på fotografiet för en sådan förödmjukande eller nedsättande behandling som varit ägnad att allvarligt kränka den personliga värdigheten?

Det har inte gått att avgöra om personerna som ligger på marken varit civila eller stridande i konflikten. Det har inte heller gått att avgöra om de varit döda eller svårt skadade. Oavsett vilket har de tillhört kretsen av skyddade personer som ska behandlas med värdighet och som inte får utsättas för kränkande behandling.

Handlingar som allvarligt kränker den personliga värdigheten och då särskilt förödmjukande och nedsättande behandling kan vara av olika slag och det finns ett flertal fall i tribunalpraxis på vad som kan avses. När det gäller den typen av agerande som det är fråga om i det här målet, dvs. att posera och låta sig fotograferas invid personer som antingen har varit döda eller allvarligt skadade, kan särskilt nämnas Hovrätten över Skåne och Blekinges dom den 1 april 2017, mål nr B 3187-16. I det målet hade en person poserat och låtit sig fotograferas samt låtit publicera vissa fotografier, nämligen där personen i fråga poserat intill en av de dödade personernas avskilda huvud, poserat vid kropparna där någon satt en fot mot en av de dödas huvud, satt en fot eller ett vapen mot bröstkorgen på en av de döda personerna, tittat in i kameran och pekat mot en av kropparna m.m. I samtliga fall fann hovrätten att personen i fråga hade utsatt den döda personen för en sådan förödmjukande eller nedsättande behandling som varit ägnad att allvarigt kränka den personliga värdigheten. Personen dömdes därför för krigsförbrytelse enligt lagen (2014:406) om straff för folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser som numera gäller.

I nu aktuellt fall har Mohamad Abdullah poserat och låtit sig fotograferas invid fem döda eller svårt skadade personer. Personerna har varit placerade i onaturliga ställningar och delvis legat på varandra på ett förnedrande sätt. Mohamad Abdullah

har satt sin ena fot på magen på en av personerna och tittat in i kameran. Agerandet att sätta foten på någon är, enligt vad Mohammad Fazlhashmemi har berättat, särskilt känsligt inom arabisk kultur då det är ett sätt att visa missaktning mot en annan människa. Flera personer har befunnit sig på platsen och sett det som skett, vilket ytterligare förstärker det kränkande inslaget. Vidare har Mohamad Abdullah, enligt vad han själv har berättat, varit fullt medveten om att bilderna skulle användas som krigspropaganda, och därmed spridas. Sammantaget har omständigheterna varit sådana att Mohamad Abdullah har utsatt de fem personerna, som alltså är skyddade enligt internationell humanitär rätt, för en sådan förödmjukande eller nedsättande behandling som varit ägnad att allvarligt kränka den personliga värdigheten. Han har därigenom gjort sig skyldig till en svår överträdelse av en allmänt erkänd grundsats som rör den humanitära rätten i väpnade konflikter. Erforderligt samband mellan gärningen och den väpnade konflikten föreligger. Mohamad Abdullah har därför gjort sig skyldig till folkrättsbrott.

5.1.4.3 Har Mohamad Abdullah handlat i nöd eller – felaktigt – trott att han befunnit sig i en nödsituation?

Mohamad Abdullah har gjort gällande att han handlat i nöd, närmare bestämt att han inte haft möjlighet att vägra officerarens order, eftersom han då – mest troligt – skulle bli dödad på grund av högförräderi.

Till en början kan konstateras att Mohamad Abdullah inte har gjort gällande att han stått under direkt hot, t.ex. genom att ha haft ett vapen riktat mot sig. Redan detta talar mot att det föreläggat en reell nödsituation. När det sedan gäller Mohamad Abdullahs påstående om att hans överordnade gett honom en uttrycklig order om att låta sig fotograferas, så har han förvisso redan tidigt under förundersökningen invänt detta. Det är emellertid utan tvekan så att hans beskrivning av hur ordern kommit till uttryck, dvs. hur tydlig den varit, inte minst att den även innefattat en

beskrivning av vilka konsekvenser en ordervägran kunnat få, har växt fram under utredningens gång och fått sin slutliga utformning först vid huvudförhandlingen. Detta påverkar Mohamad Abdullahs trovärdighet i detta avseende. Vidare har Mohamad Abdullah berättat hur rädd och obekväm han känt sig i situationen, samtidigt som han bevisligen – utan tvång eller uppmaning från någon – lånat en väns ammunitionsbälte innan han låtit sig fotograferas. Detta bedöms inte vara typiskt för någon som endast följt en order i syfte att undvika att bli dödad. Vidare har Mohamad Abdullah på eftermiddagen samma dag på nytt låtit sig fotograferas och då återigen bärandes vad han påstått varit en väns ammunitionsbälte. Inte heller detta bedöms vara riktigt förenligt med hur skärrad han beskrivit att han varit tidigare under dagen.

Omständigheterna sammantagna är sådana att Mohamad Abdullahs invändning om att det förelegat en nödsituation framstår som obefogad. Han kan inte heller – felaktigt – ha trott att han befunnit sig i en nödsituation. Mohamad Abdullah ska därför hållas ansvarig för gärningen.

5.1.4.4 Sammanfattande bedömning

Tingsrätten har funnit att Mohamad Abdullah, genom att posera och låta sig fotograferas stående invid i vart fall fem personer som varit skyddade enligt internationella humanitära regler, medveten om att bilden tagits i syfte att spridas som en del i den syriska statens krigspropaganda, har gjort sig skyldig till folkrättsbrott. I denna bedömning ligger att omständigheterna inte har varit sådana att Mohamad Abdullah ska gå fri från ansvar på grund av nöd.

5.2 UTVISNINGSFRÅGAN

5.2.1 Rättsliga utgångspunkter

En utlänning som inte är EES-medborgare eller familjemedlem till en EES-medborgare får enligt 8 a kap. 1 § utlänningslagen (2005:716) utvisas ur Sverige bl.a. om han eller hon döms för ett brott som kan leda till fängelse. Utvisning får dock ske endast om utlänningen döms till svårare påföljd än böter och om

1. gärningen är av sådant slag och övriga omständigheter är sådana att det kan antas att han eller hon kommer att göra sig skyldig till fortsatt brottslighet här i landet, eller
2. brottet med hänsyn till den skada, fara eller kränkning som det har inneburit för enskilda eller allmänna intressen är så allvarligt att han eller hon inte bör få stanna kvar.

När en domstol överväger om en utlänning bör utvisas enligt 1 §, ska den enligt 8 a kap. 2 § ta hänsyn till utlänningens anknytning till det svenska samhället. Vidare ska domstolen enligt 4 § samma kapitel ta hänsyn till eventuella verkställighetshinder enligt 12 kap. Bestämmelsen i 4 § innebär att domstolen ska göra en bedömning av om en utvisning kommer att kunna verkställas i samband med att den dömda frigges.

Enligt artikel 3 i Europakonventionen får ingen utsättas för tortyr eller omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. Förbudet är absolut och artikeln omfattas av derogationsförbudet i artikel 15. Artikel 3 innefattar enligt fast praxis ett absolut förbud mot avvisning, utvisning eller utlämning till ett land där personen

i fråga löper risk att utsättas för sådan behandling. Innehållet i artikel 3 avspeglas i 12 kap. 1 § utlänningslagen. Av den bestämmelsen följer att utvisning av en utlänning aldrig får verkställas till ett land om det finns skälig anledning att anta att utlänningen där skulle vara i fara att straffas med döden eller att utsättas för kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning.

Om det kan antas att hinder mot verkställighet föreligger ska domstolen inhämta yttrande från Migrationsverket (7 kap. 10 § 1 utlänningsförordningen). Är det fråga om ett längre fängelsestraff har domstolen med utgångspunkt från yttrandet att ta ställning till om det redan vid domstillfället går att fastställa hur förhållandena i landet kommer att vara vid tiden för frisläppandet, vilket i många fall torde vara en omöjlig uppgift. Domstolen kan i dessa fall fatta beslut om utvisning, trots att verkställighetshinder föreligger vid domstillfället.

5.2.2 Migrationsverkets yttrande

Tingsrätten har inhämtat ett yttrande från Migrationsverket. Deras bedömning är att den rådande situationen av generellt våld i Syrien är så allvarlig att var och en bedöms vara utsatt för risk för behandling i strid med artikel 3 i Europakonventionen. Den som gör hemvist/medborgarskap i Syrien sannolikt ska därför betraktas som alternativt skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 § första stycket första punkten första ledet i utlänningslagen. Mot bakgrund av de uppgifter som Mohamad Abdullah hitills lämnat till stöd för sin ansökan om asyl bedömer Migrationsverket att det föreligger hinder mot verkställighet då ärendet provas mot Syrien

5.2.3 Bedömning

Åklagaren har inte påstått att det kan antas att Mohamad Abdullah kommer att göra sig skyldig till fortsatt brottslighet här i landet. Tingsrätten anser inte heller att omständigheterna är sådana att detta kan antas. Däremot har åklagaren gjort gällande att det brott som Mohamad Abdullah har gjort sig skyldig till är så allvarligt att han inte bör få stanna kvar i Sverige. I den frågan gör tingsrätten följande överväganden.

Vid utvisning på grund av brottets allvar gäller som allmän riktlinje att brottet bör ha ett straffvärde om minst ett år för att kunna föranleda utvisning (prop. 1993/94:159 s. 13 f. och t.ex. NJA 2001 s. 464). Straffvärdet för det brott som Mohamad Abdullah döms för motsvarar åtta månaders fängelse (se mera nedan under påföljd). Det är alltså lägre än vad som i regel krävs för att leda till utvisning på grund av brottets allvar. Detta talar för att utvisning inte bör ske.

Frågan är då om brottet som sådant – i förening med dess straffvärde – är så allvarligt att det ska leda till utvisning. I nämnda förarbeten uttalas det nämligen att straffvärdegränsen inte är absolut utan ska ses just som en allmän riktlinje och att det förhållandet att ett utpräglat skyddsintresse träffs för när vid en brottslig gärning bör kunna vägas in vid bedömningen (a. prop., s. 14). I lagrådsremissen angavs som exempel på brott med ett utpräglat skyddsintresse övergrepp i rättssak och mened med straffvärden om minst sex månader. Även med beaktande av att denna uppräknings knappast ska uppfattas som uttömmande och att folkrättsbrott i den form som är aktuellt i detta mål innefattat kränkningar mot personer som omfattats av skydd enligt internationella humanitära regler, torde det brott som Mohamad Abdullah döms för knappast var ett sådant som uttalandet i förarbetena tagit sikte på. Inte heller förarbetsuttalandena i detta avseende talar alltså för att utvisning bör ske.

Vad som däremot starkt talar för att skäl för utvisning föreligger är att brottet innefattat en allvarlig kränkning av den personliga värdigheten hos flera personer. Enligt förarbetena är nämligen en faktor som bör tillmätas extra stor betydelse om brottet innefattat svårare integritetskränkningar mot skyddslösa personer. Detta leder tingsrätten till slutsatsen att det – utifrån 8 a kap. 1 § utlänningslagen – i och för sig finns förutsättningar att utvisa Mohamad Abdullah.

Som anförts ovan måste tingsrätten emellertid även ta hänsyn till eventuella verkställighetshinder i samband med att Mohamad Abdullah frigges. Migrationsverkets har bedömt att den rådande situationen i Syrien är sådan att var och en som kommer därifrån riskerar behandling i strid med artikel 3 i Europakonventionen, varför hinder mot verkställighet föreligger. Mohamad Abdullah döms till ett – utifrån den prövning som tingsrätten i det här avseendet ska göra – inte alltför långt fängelsestraff. Villkorlig frigivning sker i regel efter två tredjedelar av utdömt straff. Vidare har Mohamad Abdullah rätt att tillgodoräkna sig de frihetsberövanden som har varit (cirka två månader). Detta innebär att Mohamad Abdullah kommer att frigges villkorligt om omkring tre månader. Det finns inget som tyder på att verkställighetshindret då kommer att ha upphört.

Detta leder sammantaget till att Mohamad Abdullah inte ska utvisas.

5.3 PÅFÖLJDSFRÅGAN

Mohamad Abdullah är såvitt framkommit inte straffad tidigare. Han har ansökt om asyl i Sverige. Något beslut har ännu inte fattats.

Straffskalan för folkrättsbrott sträcker sig från fängelse 14 dagar till fyra år. Folkrättsbrott kan alltså vara av mycket varierande slag. När det gäller att bedöma straffvärdet för nu aktuellt brott är praxis på området mycket sparsam. I det ovan nämnda avgörandet från Hovrätten över Skåne och Blekinge bedömdes straffvärdet

motsvara ett och ett halvt års fängelse. I det fallet var det emellertid fråga om många fler sekvenser än i nu aktuellt fall och även fler fotografier hade tagits. Vidare var vissa av offrens kroppar allvarligt skändade. Gärningsmannen hade t.ex. poserat och låtit sig fotograferas intill en av de dödade personernas avskilda huvud.

Straffvärdet i nu aktuellt fall bedöms inte vara lika högt som i ovan nämnda avgörande, vilket åklagaren inte heller har påstått. Straffvärdet bedöms motsvara åtta månaders fängelse.

Vid brott av det här slaget och med ett straffvärde på åtta månaders fängelse bör det krävas alldeles särskilda skäl för att bestämma påföljden till något annat än fängelse. Några sådana alldeles särskilda skäl föreligger inte. Påföljden ska därför bestämmas till fängelse. Fängelsestraffets längd bestäms i enlighet med straffvärdet, dvs. till åtta månaders fängelse.

5.4 HÄKTNINGSFRÅGAN

Det finns fortfarande risk för att Mohamad Abdullah på fri fot undandrar sig straffverkställighet. Han ska därför stanna kvar i häkte till dess att fängelsestraffet får verkställas.

5.5 SEKRETESSFRÅGAN

Förutsättningar finns att besluta om fortsatt sekretess på det fotografi i omaskat skick som är aktuellt i målet. Fotografiet i maskat skick har förevisats inför öppna dörrar och omfattas inte av sekretess.

5.6 ÖVRIGA FRÅGOR

Det ingår fängelse i straffskalan för det brott som Mohamad Abdullah döms för. Mohamad Abdullah ska därför enligt lag betala en avgift till brottsofferfonden om 500 kr.

Begärd ersättning från den offentliga försvararen är rimlig och ska godtas. Kostnaden ska stanna på staten med hänsyn till fängelsestraffets längd och Mohamad Abdullahs ekonomiska förhållanden.

5.7 HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 400)

Överklagande ges in till tingsrätten senast den 16 oktober 2017.

Anders Larsson

Avräkningsunderlag bifogas domen.

I avgörandet har deltagit rådmannen Anders Larsson med nämnd. Domarna är eniga i sin bedömning.

SÖDERTÖRNS TINGSRÄTT AVRÄKNINGSUNDERLAG

Avdelning 4

2017-09-25

Huddinge

Mål nr: B 11191-17**Underlaget avser**

Person-/samordningsnummer/födelsetid 19840979-7571	Datum för dom/beslut 2017-09-25
Efternamn Abdullah	Förnamn Mohamad

Ovan angiven person har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad som anhållen, häktad eller på något annat sådant sätt som avses i 19 a § lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. eller 10 a § lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård under nedan angivna tider.

Frihetsberövad**Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet**

2016-02-23	2016-03-23
2017-08-23	

Särskild anteckning

- ☐ Kriminalvården har lämnat domstolen en underrättelse om att det finns uppgifter hos Kriminalvården som är av betydelse för avräkning (8 § förordningen (1974:286) om beräkning av strafftid m.m.).

Särskild upplysning till Kriminalvården m.fl. myndigheter

- ☐ Det finns tidigare meddelad dom, beslut eller avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen (1970:60) som innehåller uppgift om frihetsberövande som har betydelse för avräkning (3 § 4 förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).

Underskrift

Postadress

141 84 Huddinge

Besöksadress

Björnkullavägen 5 A

Telefon

08-561 660 40

Telefax

08-711 05 80

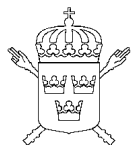
Expeditionstid

måndag - fredag

E-post: sodertorns.tingsratt.avdelning4@dom.se

08:30-16:00

www.sodertornstingsratt.domstol.se

2017-09-14

Ange dessa uppgifter vid kontakt med myndigheten

Södertörns tingsrätt
Avdelning 4

141 84 HUDDINGE

SÖDERTÖRNS TINGSRÄTT
Avdelning 4

INKOM: 2017-09-14
MÅLNR: B 11191-17
AKTBIL: 14

TR mål: B 11191-17
Handl.: OVR

HÄKTAT MÅL

1	Tilltalad: efternamn och alla förnamn		Tiltalsnamn	Yrke/titel
	Abdullah, Mohamad			
	Personnr	Medborgare i	Telefon	Tolkbehov
	19840979-7571	Syrien		Arabiska
	Adress			
	c/o Ali Mohammad, Moränvägen 1 Lgh 5001 137 64 JORDBRO			
	Offentlig försvarare/ombud			
	Advokat Johan Åkermark			
	Frihetsberövande m.m.			
	1. Anhållande verkställt 2016-02-23, Häktad 2016-02-25, Häkttningsbeslutet hävt 2016-03-23 (Stockholms tingsrätt, mål B 2267-16)			
	2. Anhållande verkställt 2017-08-23, Häktad 2017-08-25. Alltjämt häktad			
	Delgivningsuppgifter			
	Förvaras Häktet Huddinge			

Ansvarsyrkanden m.m.

FOLKRÄTTSBROTT (5000-K9441-16)

Gärning

Under januari 2014 pågick en icke-internationell väpnad konflikt i Syrien mellan å ena sidan staten Syrien och å andra sidan ett flertal väpnade grupper. Mohamad Abdullah tillhörde den syriska armén.

Mohamad Abdullah har tillsammans och i samförstånd med andra vid ett tillfälle någon gång i slutet av januari 2014 i närheten av Damaskus, Syrien, utsatt i vart fall fem enligt allmän folkrätt skyddade personer tillhörande motpartens väpnade styrkor alternativt civilbefolkningen för förödmjukande och nedsättande behandling, ägnad att allvarligt kränka den personliga värdigheten. Personerna är att anse som skyddade personer eftersom de vid tidpunkten för gärningen var avlidna eller försatta ur stridbart skick alternativt tillhörde civilbefolkningen.

Den förödmjukande och nedsättande behandlingen har bestått i att Mohamad Abdullah har poserat och låtit sig fotograferas stående invid målsägandena,

som placerats liggande bredvid och delvis på varandra på ett förnedrande sätt, med foten på en av målsägandenas bål. Mohamad Abdullah har vid tidpunkten för gärningen varit medveten om att bilden togs i syfte att spridas som en del i den syriska statens krigspropaganda.

Gärningen har ingått som ett led i eller haft nära samband med den väpnade konflikten.

Härigenom har Mohamad Abdullah gjort sig skyldig till en svår överträdelse av den gemensamma artikel 3 i Genèvekonventionerna I–IV och sådan allmänt erkänd grundsats som rör den internationella humanitära rätten i väpnade konflikter.

Lagrum

22 kap 6 § 1 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2014

Särskilda yrkanden

Mohamad Abdullah ska utvisas ur riket med förbud att återvända.

Bevisning

Muntlig bevisning

Förhör med **Mohamad Abdullah** (vidgår de faktiska omständigheterna men bestrider ansvar för brott)

Förhör med **Mohammad Fazlhashmemi** (professor i islamisk teologi och filosofi) angående innebörden av att sätta sin fot/sko på en annan människa enligt den arabiska och islamiska kulturen, till styrkande av att Abdullahs agerande utgjort en allvarlig kränkning av målsägandenas personliga värdighet. *(Förhör via videolänk tillfyllest, förslagsvis från Uppsala tingsrätt)*

Skriftlig bevisning

Fotografi utvisande Mohamad Abdullah när han poserar med målsägandena, till styrkande av brott (Maskad bild – fup sid 5, omaskad bild medtas av åklagaren).

Sakkunnigutlåtande från NFC angående fotografiet där Abdullah poserar med målsägandena, till styrkande av att fotografiet inte är manipulerat (fup sid 7-9).

Bilder från Abdullahs Facebook-konto Abo Al Haidaren till styrkande av att Abdullah ingått i den syriska arméns väpnade styrkor. (Fup sid 324 och 358)

Utdrag från olika Facebook-sidor till styrkande av att bilden där Abdullah poserar med målsägandena spridits. (fup sid 78-86)

Sammanfattningar av rapporter från Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arabic Republic (COI) till styrkande av att det pågick en icke-internationell väpnad konflikt i Syrien vid tiden för gärningen.

- COI Report No 3 av den 16 augusti 2012 (fup sid 175-176)
- COI Report No 4 av den 5 februari 2013 (fup sid 177-178)
- COI Report No 5 av den 18 juli 2013 (fup sid 179-180)
- COI Report No 6 av den 16 augusti 2013 (fup sid 181)
- COI Report No 7 av den 12 februari 2014 (fup sid 182-183)
- COI Report No 8 av den 13 augusti 2014 (fup sid 184)

Handläggning

Det hemställs att rätten i enlighet med 46 kap 6 § 4 st rättegångsbalken tillåter att framläggandet av den skriftliga bevisningen får ske genom hänvisning till handlingarna. Stora delar av den skriftliga bevisningen kommer att muntligen föredras vid huvudförhandlingen – om än i mer sammanfattad form.

Regeringen har beviljat åtalstillstånd den 31 augusti 2017. Beslutet bifogas som bilaga till denna stämningsansökan.

Henrik Attorps

Karolina Wieslander

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE - DOM I BROTTMÅL

Den som vill överklaga tingsrättens dom, eller ett i domen intaget beslut, ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till tingsrätten.** Överklagandet prövas av den hovrätt som finns angiven i slutet av domen.

Överklagandet ska ha kommit in till tingsrätten **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till tingsrätten och det måste ha kommit in till tingsrätten **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. **Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.**

Samma regler som för part gäller för den som inte är part eller intervenient och som vill överklaga ett **i domen intaget beslut** som angår honom eller henne. I fråga om sådant beslut finns dock inte någon möjlighet till anslutningsöverklagande.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i hovrätten fordras i vissa fall att **prövningstillstånd** meddelas. Hovrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,

3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller

4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd krävs och sådant inte meddelas står tingsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det, i de fall prövningstillstånd krävs, klart och tydligt framgår av överklagandet till hovrätten varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

I vilka fall krävs prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en tingsrätts dom om den tilltalade

1. inte dömts till annan påföljd än böter, eller
2. frikänts från ansvar och brottet inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Enskilt anspråk (skadeståndstalan)

För att hovrätten ska pröva en skadeståndstalan krävs prövningstillstånd. Från denna regel gäller följande undantag:

Överklagas domen även i brottmålsdelen och avser överklagandet frågan om den tilltalade ska dömas till ansvar för en gärning krävs inte prövningstillstånd för ett till denna gärning kopplat enskilt anspråk i de fall

1. det enligt ovanstående regler inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen, eller
2. prövningstillstånd i brottmålsdelen meddelas av hovrätten.

Beslut i övriga frågor

Krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen krävs även prövningstillstånd vid beslut som endast får överklagas i samband med överklagande av domen.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om

1. den dom som överklagas med angivande av tingsrättens namn samt dag och nummer för domen,
2. parternas namn och hemvist och om möjligt deras postadresser, yrken, personnummer och telefonnummer, varvid parterna benämns klagande respektive motpart,
3. den ändring av tingsrättens dom som klaganden vill få till stånd,
4. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende tingsrättens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis, samt

6. om prövningstillstånd behövs, de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas.

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att målsäganden eller den tilltalade ska infinna sig personligen vid huvudförhandlingen i hovrätten. Är den tilltalade anhållen eller häktad, ska det anges.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud.

Ytterligare upplysningar lämnas av tingsrätten. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.

Om ni tidigare informerats om att förenklad delgivning kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.